

Universities and Their Role in Supporting Global Citizenship: A Case Study of Kasetsart University's Students International Capacity Building Programme

Punyisa Kamenngan^{1*} Supapatpimol Simlee² and Srirath Gohwong²

¹ Master Student, Department of Political Sciences and Public Administration, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

² Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: punyisa.kam@ku.th

ABSTRACT

This article aimed to (1) study the development of personal characteristic of students from Kasetsart University's Students International Capacity Building Programme under the Sub-Project of Academic Cooperation Project with Foreign Counterpart Agencies in 2023, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, and (2) study mechanisms of Kasetsart University's Students International Capacity Building Programme. This was qualitative research. A sample of 7 cases were drawn from faculty of Social Sciences, Kasetsart University and International Affairs Division (IAD), Kasetsart University. They were selected by purposive sampling method. The instrument for collecting data was in-dept interview. The results of this research revealed that students from Kasetsart University's Students International Capacity Building Programme under the Sub-Project of Academic Cooperation Project with Foreign Counterpart Agencies in 2023, Faculty of Social Sciences, Kasetsart University have developed their own personality in 3 elements of Global Citizenship. There are knowledge and understanding, skills, and attitudes. However, the extent of development varies across these elements, influenced by the unique experiences each student gained from interactions with different foreign counterpart agencies. Kasetsart University's Students International Capacity Building Programme is supported by four key mechanisms: policy, personnel, budgetary support, and process. Based on the major findings, it was recommended as follows: the university and Faculty of Social Sciences should integrate Global Citizenship concept into the teaching curriculum. This is to provide students with knowledge and understanding in preparation before going on an exchange with partner agencies.

Keywords: University, Global Citizenship, Students

มหาวิทยาลัยกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก: กรณีศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล

ปัญญา วัฒนงาน^{1*} ศุภพัชรพิมล สิมลี² และ ศรีรัฐ โกวงศ์²

¹ นิสิตปริญญาโท ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

² คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: punyisa.kam@ku.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ และ (2) ศึกษากลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมทั้งทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง พร้อมทั้งทำการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 7 ราย ซึ่งเป็นนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการจำนวน 4 ราย และบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับกลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากลจำนวน 3 ราย ผลการศึกษาพบว่า นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการทุกรายเกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกทั้งทางด้านความรู้และความเข้าใจ ทักษะ และ ทศนคติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านจะพบว่ามีการพัฒนาที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเปิดรับประสบการณ์ใหม่ของนิสิตในสถาบันคู่สัญญาแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันหลากหลาย และกลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากลจากกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย กลไกทางด้านนโยบาย กลไกทางด้านบุคคล กลไกทางด้านงบประมาณสนับสนุน และ กลไกทางด้านกระบวนการ จากผลการศึกษาข้างต้นได้เสนอแนะว่ามหาวิทยาลัยและทางคณะสังคมศาสตร์ควรมีการนำกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกไปบูรณาการร่วมกับหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตมีความรู้และความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมก่อนไปทำการแลกเปลี่ยนร่วมกับสถาบันคู่สัญญา ณ ต่างประเทศ

คำสำคัญ: มหาวิทยาลัย, ความเป็นพลเมืองโลก, นิสิต

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

หากกล่าวถึงยุคสมัยปัจจุบันจะพบว่าโลกถูกขับเคลื่อนด้วยกระบวนการโลกาภิวัตน์ในฐานะที่เป็นบริบทและมีความท้าทายเป็นอย่างยิ่ง อันเนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามาเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่ช่วยให้ผู้คนทั่วโลกสามารถติดต่อเชื่อมโยงระหว่างกันได้อย่างไร้พรมแดน อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อมิติต่าง ๆ ภายในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมิติทางการเมืองการปกครองและมิติทางด้านเศรษฐกิจ (พรรณพิลาศ กุลติลก, 2560) อย่างไรก็ดี กระบวนการโลกาภิวัตน์ยังมีความเกี่ยวข้องกับมิติทางด้านสังคมเป็นสำคัญ สังเกตได้จากประชากรโลกเริ่มเกิดสำนึกและเกิดความตระหนักในการเป็นสมาชิกของโลกร่วมกันในลักษณะของความเป็นพลเมืองโลก ซึ่งเกิดจากการผสมคำร่วมกันระหว่าง คำว่า Global หมายถึง โลก (Nussbaum, 2002) และ คำว่า Citizenship หมายถึง พลเมือง (Nussbaum, 2002)

ความเป็นพลเมืองโลกยังสามารถสะท้อนให้ทราบว่าสังคมมนุษย์ในขณะนี้จำเป็นต้องทำการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันผ่านการสร้างปฏิสัมพันธ์แบบข้ามวัฒนธรรม เพื่อนำมาซึ่งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการปรับตัวเข้าหาผู้อื่นได้นอกจากนี้ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโลกล้วนมีความเชื่อมโยงและส่งผลอิทธิพลต่อกันนานาประเทศอย่างแพร่หลาย

ฉะนั้นความเป็นพลเมืองโลกจึงมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของประชากรโลกเพิ่มมากขึ้น กระทั่งความเป็นพลเมืองโลกถูกพัฒนาขึ้นเป็นกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกและถูกนำมาบูรณาการร่วมกับระบบการศึกษาในรูปแบบของสหวิทยาการ โดยมีสถานศึกษาตั้งแต่ในระดับปฐมวัยสู่ระดับอุดมศึกษาที่เป็นตัวแปรสำคัญในการกล่อมเกลารวมทั้งเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกมีส่วนร่วมถึงการเป็นส่วนหนึ่งภายในประชาคมโลก พร้อมทั้งยังช่วยให้เกิดการพัฒนาคูณลักษณะส่วนบุคคลทางด้านความรู้และความเข้าใจต่อความแตกต่างหลากหลาย อีกทั้งยังช่วยให้เกิดทักษะการปรับตัวได้อย่างยืดหยุ่น ตลอดจนการเป็นผู้ที่ทัศนคติและจิตสำนึกต่อส่วนรวมจากการสร้างประสบการณ์ใหม่เป็นสำคัญ (ปรีติ ประทุมสุวรรณ, 2562)

ในงานที่นี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกมาทำการศึกษาผ่านงานวิจัยหัวข้อ มหาวิทยาลัยกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก: กรณีศึกษา โครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานก ซึ่งผู้วิจัยมุ่งศึกษาไปยังกรณีศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานก อันเนื่องมาจากกระบวนการโลกาภิวัตน์กับมิติทางด้านสังคมถือเป็นประเด็นที่มีความน่าสนใจ รวมถึงยังไม่มีผู้ใดนำมาทำการศึกษาในเชิงวิชาการมากนัก อีกทั้งยังเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการกล่อมเกลารวมทั้งพัฒนาความเป็นสากลของมหาวิทยาลัยภายในประเทศไทย แต่ในทางกลับกันจะพบได้ว่ามีเพียงบางมหาวิทยาลัยภายในประเทศไทยเท่านั้นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านนี้ ฉะนั้น กรณีศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานกจึงสะท้อนให้เห็นว่าคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถือเป็นตัวแปรสำคัญในการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลกผ่านกระบวนการร่วมกับหลักสูตรและรายวิชาจากผู้สอน กระทั่งนำไปสู่การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ออกไปทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ ต่างประเทศ เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ท่ามกลางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างหลากหลายได้ แม้ว่าจะยังมีข้อจำกัดหรืออุปสรรคบางอย่างในการผลักดันให้ทุกคณะภายในสถาบันก้าวขึ้นสู่ความเป็นสากลได้อย่างทั่วถึงก็ตาม ดังนั้นจึงนำมาสู่การกำหนดขอบเขตของกรณีศึกษาไปยังโครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทั้งนี้เป็นเพราะเป็นกรณีศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องและมีความเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก อันเนื่องมาจากเป็นส่วนที่สะท้อนให้เห็นถึงการขับเคลื่อนและการผลักดันตัวแสดงในระดับปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นนิสิต เพื่อให้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งภายในประชาคมโลกผ่านทางด้านการศึกษารูปแบบของการจัดโครงการโดยมหาวิทยาลัยและทางคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งนิสิตจะได้สร้างประสบการณ์ใหม่จากการเรียนรู้ภายในห้องเรียนผ่านการปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกตระหนัก พร้อมทั้งคำนึงถึงความเป็นมนุษยชาติและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลก ร่วมกับวิธีการเรียนรู้ ณ สถาบันคู่สัญญาภายในต่างประเทศ อันจะนำมาสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นจากนานาประเทศทั่วโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านวัฒนธรรมและทางด้านวิชาการ อีกทั้งยังก่อให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกทั้ง 3 ด้าน ประกอบด้วย ความรู้และความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติเป็นสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความต้องการศึกษาในประเด็นดังกล่าว เพื่อให้ทราบว่าการเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานกไปยังโครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ และ กระบวนการดำเนินการของโครงการดังกล่าวจากกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์เอื้อให้นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเกิดการพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกตามวัตถุประสงค์สำคัญข้อที่หนึ่งอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานก ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์
2. เพื่อศึกษาผลของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) (Robinson, 2014) จำนวน 7 ราย ได้แก่ นิสิตคณะสังคมศาสตร์ผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 จำนวน 4 ราย รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วาระ 4 ปี (ตั้งแต่ปี 2562-2566) จำนวน 1 ราย เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 1 ราย และ นักวิเทศสัมพันธ์ ชำนาญการ กองวิเทศสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 1 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบและการแสดงออกทางด้านความคิดเห็นจากประสบการณ์จริงเกี่ยวกับการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกทางด้านความรู้และความเข้าใจทักษะ และทัศนคติ (Oxfam Development Education Programme, 2006) ตลอดจนการแสดงออกทางด้านประสบการณ์ในการดำเนินงานที่ความเกี่ยวข้องโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน และทำการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่มีความเกี่ยวข้อง จากนั้นจึงจัดทำประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งสร้างชุดคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยมีการใช้เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์จัดบันทึกข้อมูล

3. สมมติฐานการวิจัย

การที่นิสิตเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์และกลไกการทำงานของโครงการดังกล่าวในส่วนของกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ ส่งผลให้ให้นิสิตเกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลก อันเนื่องมาจากนิสิตได้รับการสนับสนุนและการผลักดันความเป็นสากลจากการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยในการเข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งนิสิตได้ทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับวัฒนธรรมอื่น

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการจัดทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

3.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก ในการวิจัยเรื่อง มหาวิทยาลัยกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก: กรณีศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้เข้าร่วมโครงการและผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการดังกล่าวตามชุดคำถามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ เพื่อให้ทราบถึงประสบการณ์และความรู้ที่ถูกต้องและมีความน่าเชื่อถือ

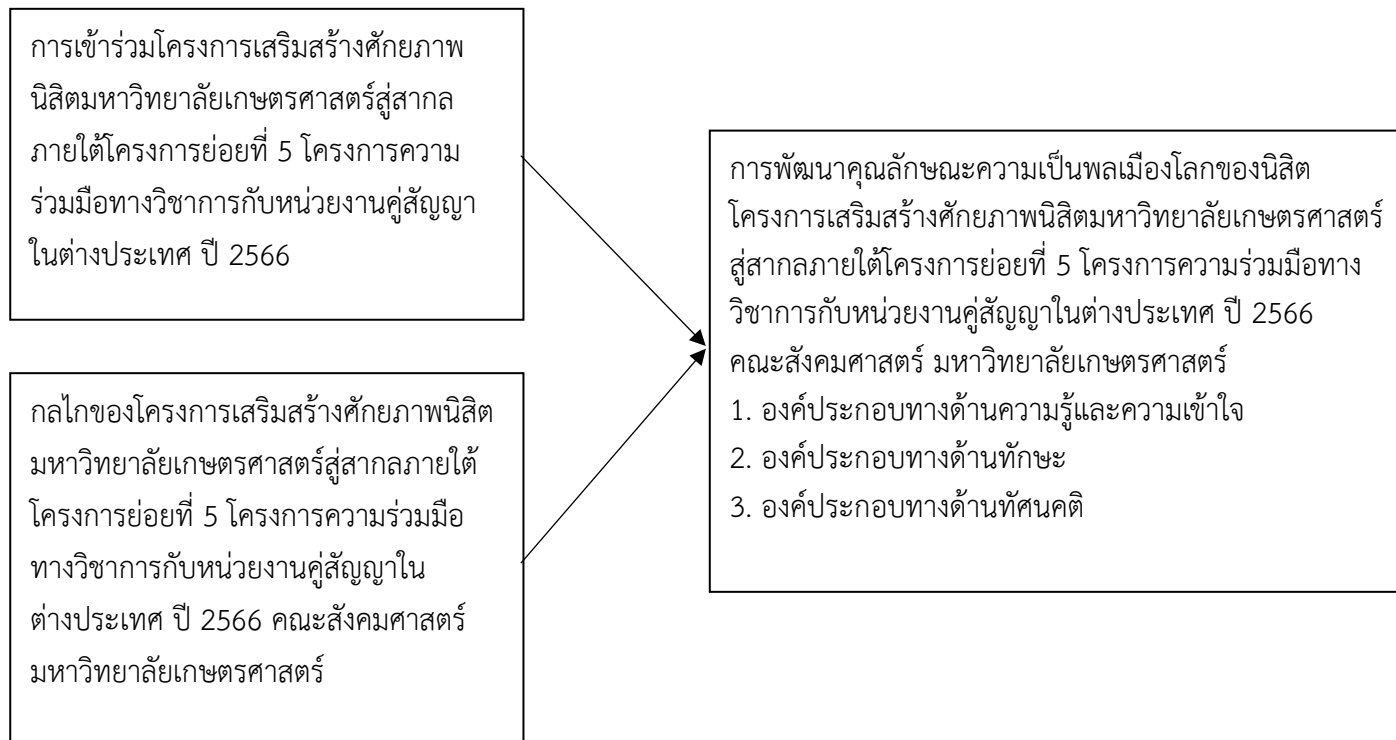
3.2 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่มีความเกี่ยวข้องกับการออกแบบคิดความเป็นพลเมืองโลก เพื่อนำมาศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการและศึกษากลไกของโครงการดังกล่าว โดยผู้วิจัยนำกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกของ Oxfam (2006) มาเป็นกรอบแนวคิดหลักภายในงานวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการถอดบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ โดยจำแนกเป็นรายบุคคล จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ผลการวิจัยแบบ content analysis ในส่วนที่มีความสอดคล้องและส่วนที่มีความแตกต่างจากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยชิ้นนี้ เพื่อนำไปสู่การอภิปรายและวิจารณ์ถึงความเชื่อมโยงกับกรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม อันจะนำไปสู่การสรุปผลการวิจัยและเสนอแนะในท้ายที่สุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลก ของ Oxfam (2006) ที่กล่าวว่าความเป็นพลเมืองโลกคือการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคลตามองค์ประกอบทั้งสิ้น 3 ประการ และ แนวคิดการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกดังต่อไปนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงาน คู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์

นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ เกิดการพัฒนา คุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกไม่เหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมทางด้านวิชาการของแต่ละสถาบันคู่สัญญา มีความแตกต่างกัน สังเกตได้จาก University of Westminster ประเทศสหราชอาณาจักร มีแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นิสิต แลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการผ่านการประชุมวิชาการนานาชาติ (International Conference) ที่จำเป็นจะต้องใช้ ภาษาอังกฤษในการนำเสนอผลงานวิชาการ รวมถึงสถาบันดังกล่าวตั้งอยู่ภายในเมืองลอนดอนที่มีการใช้ ภาษาอังกฤษในการ สื่อสารร่วมด้วย ต่อมา Ming Chuan University ประเทศสาธารณรัฐจีน (ไต้หวัน) มีแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นภาษาจีน แมนดารินเป็นหลัก ฉะนั้นนิสิตจึงต้องใช้ภาษาจีนแบบแมนดารินในการสื่อสารภายในห้องเรียน รวมถึง Prefectural University of Kumamoto ประเทศญี่ปุ่น มีแผนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการสอนภาษาอังกฤษให้แก่ นิสิตแลกเปลี่ยน ชาวต่างชาติเป็นสำคัญ ดังนั้นนิสิตที่เข้าร่วมเรียนภายในสถาบันแห่งนี้จึงจำเป็นต้องสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ และ Institut Pertanian Bogor University (IPB) ประเทศอินโดนีเซีย จะพบว่าแม้ทางสถาบันจะมุ่งเน้นการเรียนการสอน เกี่ยวกับวัฒนธรรมของเมืองโบกอร์เป็นสำคัญ แต่นิสิตที่ไปทำการแลกเปลี่ยน ณ สถาบันแห่งนี้จำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นภาษากลางในการสื่อสารทั้งในระดับทางการและไม่เป็นทางการร่วมกับผู้อื่น

ตารางที่ 1 การพัฒนาองค์ประกอบทางด้านความรู้และความเข้าใจ

ผู้ให้ สัมภาษณ์	1. ความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับอัต ลักษณ์และความ หลากหลาย	2. ความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับ ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ภายในโลก	3. ความรู้และ ความเข้าใจเกี่ยวกับ โลกาภิวัตน์และการ พึ่งพาซึ่งกันและกัน	4. ความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ มนุษยชน	5. ความรู้และความ เข้าใจเกี่ยวกับการ พัฒนาอย่างยั่งยืน
1. A	✓	✓	✓	✓	✓
2. B	✓			✓	✓
3. C	✓		✓	✓	✓
4. D	✓				

ตารางที่ 2 การพัฒนาองค์ประกอบทางด้านทักษะ

ผู้ให้ สัมภาษณ์	1. ทักษะทางด้าน ความคิดเชิง วิพากษ์	2. ทักษะทางด้านการ แก้ไขปัญหา	3. ทักษะทางด้าน การวิเคราะห์ อย่างมีตรรกะ	4. ทักษะทางด้านการ สื่อสาร	5. ทักษะทางด้าน การทำงาน ร่วมกับผู้อื่น
1. A		✓	✓	✓	
2. B				✓	✓
3. C		✓		✓	✓
4. D	✓	✓	✓	✓	✓

ตารางที่ 3 การพัฒนาองค์ประกอบทางด้านทัศนคติ

ผู้ให้ สัมภาษณ์	1. การเห็นคุณค่า ในตนเอง (Self-Esteem)	2. การคำนึงถึงความ ยุติธรรมภายในสังคม (Social Justice)	3. การตระหนักถึง ความหลากหลาย ภายในสังคม (Respect to Diversity)	4. การเคารพในสิทธิ มนุษยชนของผู้อื่น (Respect to Human Right)	5. การตระหนัก ในการมีส่วนร่วม ต่อสังคม (Commitment to participation)
1. A	✓	✓	✓	✓	
2. B	✓		✓	✓	✓
3. C	✓			✓	
4. D	✓	✓	✓		

2. ผลการศึกษากลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน

กลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานในงานวิจัยชิ้นนี้เกิดจากการประสานงานร่วมกันระหว่างกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ เพื่อส่งเสริมความเป็นนานาชาติให้แก่ นิสิต โดยมีจุดเริ่มต้นจากนโยบายของคณะกรรมการโครงการ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ผู้ซึ่งจัดสรรงบประมาณสนับสนุนประจำปีประมาณ 10 ล้านบาท ในการมอบทุนการศึกษาแก่นิสิตในการศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 8 โครงการย่อย ประกอบด้วย 1) โครงการย่อยที่ 1 โครงการแลกเปลี่ยนนิสิตระดับปริญญาตรีเพื่อการโอนหน่วยกิต 2) โครงการย่อยที่ 2 โครงการพัฒนาศักยภาพด้านการต่างประเทศของนิสิต 3) โครงการย่อยที่ 3 โครงการส่งเสริมการผลิตบทความทางวิชาการระดับบัณฑิตศึกษา 4) โครงการย่อยที่ 4 โครงการนักศึกษาแลกเปลี่ยนจากต่างประเทศ 5) โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ 6) โครงการย่อยที่ 6 โครงการเปิดโลกทัศน์นิสิตเพื่อความเป็นสากลสำหรับผู้นำองค์กรกิจกรรมนิสิต 7) โครงการย่อยที่ 7 การแข่งขันในเวทีระดับนานาชาติ และ 8) โครงการย่อยที่ 8 ทุนแลกเปลี่ยนนิสิตเต็มจำนวนสำหรับนิสิตที่มีครอบครัว หรือผู้อุปการะเป็นผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ต่อมาผู้ดำเนินงานภายในกองวิเทศสัมพันธ์ ได้แก่ นักวิเทศสัมพันธ์ ข้าราชการ นักวิเทศสัมพันธ์ และ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปจึงทำการประชาสัมพันธ์เพื่อมอบทุนผ่านโครงการดังกล่าว ซึ่งประกอบด้วยทุนเต็มจำนวนและทุนร้อยละ 50 จากนั้นฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ นำโดยรองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ได้ทำการสมัครเข้าร่วมโครงการและติดต่อประสานงานร่วมกับสถาบันคู่สัญญาให้แก่ นิสิตภายในคณะ ในที่นี้จะเน้นโครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญา ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ อันเนื่องมาจากคณะสังคมศาสตร์มีนโยบายส่งเสริมความเป็นนานาชาติ พร้อมทั้งมีงบประมาณสนับสนุนประจำปีประมาณ 1 ล้านบาท โดยแบ่งเป็นทุนจากคณะสังคมศาสตร์และภาควิชาโครงการ อย่างไรก็ตามเมื่อสิ้นสุดโครงการจะพบว่าคณะสังคมศาสตร์ได้ดำเนินการจัด Brown Bag โครงการส่งเสริมความเป็นนานาชาติคณะสังคมศาสตร์อย่างเร่งรัด โดยการเชิญบุคลากรจากกองวิเทศสัมพันธ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มาประชาสัมพันธ์มอบทุน และให้ความรู้แก่นิสิตรุ่นถัดไป รวมถึงเชิญนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสาน มาเล่าถึงประสบการณ์จากการได้รับโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ณ สถาบันคู่สัญญาภายในต่างประเทศ

ฉะนั้น กลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สุสานเป็นการประสานงานร่วมกันระหว่างกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ ซึ่งจำแนกได้เป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย นโยบาย บุคคล งบประมาณ สนับสนุน และ กระบวนการ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาทางด้านจะพบได้ว่ากลไกแต่ละส่วนยังคงมีข้อควรพิจารณาเพื่อนำไปสู่การเสนอแนะและแก้ไขให้มีดียิ่งขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- กลไกทางด้านนโยบาย เป็นส่วนสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความประสงค์ของคณะกรรมการโครงการจากกองวิเทศสัมพันธ์ว่า มีนโยบายที่ส่งเสริมความเป็นนานาชาติให้แก่ นิสิตภายในมหาวิทยาลัย นอกจากนี้ ยังสะท้อนให้เห็นว่าคณะสังคมศาสตร์มีนโยบายที่มุ่งเน้นความเป็นนานาชาติผ่านงานฝ่ายวิเทศสัมพันธ์เป็นสำคัญ โดยมีรองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์

เป็นผู้จัดสรรงบประมาณ พร้อมทั้งมีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ที่ช่วยดำเนินงานธุรการและโครงการที่ส่งเสริมความเป็นนานาชาติ แต่จะพบว่าคณะสังคมศาสตร์ยังไม่มีกำหนดนโยบายที่มีความเกี่ยวข้องและมุ่งเน้นไปยังความเป็นพลเมืองโลกโดยตรง

- กลไกทางด้านบุคคล เป็นตัวแสดงสำคัญในการดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ในส่วนของกองวิเทศสัมพันธ์ ประกอบด้วย คณะกรรมการโครงการ ได้แก่ รองอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ ผู้อำนวยการกองวิเทศสัมพันธ์ รวมถึงผู้ดำเนินงาน ได้แก่ นักวิเทศสัมพันธ์ ข้าราชการ นักวิเทศสัมพันธ์ และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ แต่ในส่วนของฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ จะพบว่าผู้ดำเนินงานเพียง รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ จำนวน 1 ราย และ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ จำนวน 1 ราย ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานฝ่ายวิเทศสัมพันธ์อาจยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินโครงการนี้

- กลไกทางด้านงบประมาณสนับสนุน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล อันเนื่องมาจากเป็นปัจจัยที่ช่วยสะท้อนให้ทราบถึงการสนับสนุนนิสิตภายในมหาวิทยาลัยจากกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ ซึ่งในส่วนของคณะสังคมศาสตร์จะพบว่าแต่เดิมมีเพียงภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่มอบทุนสนับสนุนให้แก่ นิสิต ต่อมาในปี 2566 เริ่มมีการมอบทุนสนับสนุนนิสิตจากภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และ โครงการหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ส่วนภาควิชาอื่นยังไม่มีมีการมอบทุนสนับสนุนส่วนนี้ให้แก่ นิสิต

- กลไกทางด้านกระบวนการ เป็นอีกส่วนสำคัญที่ช่วยสะท้อนให้ทราบถึงจุดเริ่มต้นในการดำเนินโครงการ ตลอดจนช่วยให้ทราบถึงกระบวนการหลังสิ้นสุดโครงการเกี่ยวกับการประเมินผลและการประชาสัมพันธ์ความรู้ เพื่อจัดโครงการในปีถัดไปผ่านการสร้างความร่วมมือระหว่างกองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ แต่จะพบว่ากองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์ยังขาดการจัดอบรมพิเศษและจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อมอบความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกให้แก่ นิสิตภายในมหาวิทยาลัย

อภิปรายผล

ผลการศึกษาการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ พบว่า เมื่อพิจารณารายด้านเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านความรู้และความเข้าใจ จะพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เกิดการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์และความหลากหลาย (Identity and Diversity) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของ Oxfam (2006) พบว่า ผู้เรียนเกิดการสร้างประสบการณ์ใหม่ภายนอกห้องเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ณ ต่างประเทศ ในการเปิดกว้างเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของนานาประเทศภายในโลกไม่ว่าจะเป็นชนบทชนนิยม ประเพณี หรือวิถีชีวิต ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจต่อความแตกต่างหลากหลายของแต่ละพรมแดน ตลอดจนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำการยอมรับร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันจะพบว่ามี นิสิตเพียง 1 ราย ที่เกิดการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโลก (Global Issues) ทั้งนี้เป็นเพราะ นิสิตรายนี้ได้ทำการเข้าร่วมรับฟังการบรรยายพิเศษจากผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในเมืองลอนดอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเหยียดเพศ การเหยียดสีผิว และการเหยียดศาสนาจากงาน University of Westminster: The Annual Conference on Challenging Racism in Higher Education and Beyond ฉะนั้น ในส่วนนี้จึงมีช่วยให้นิสิตรายนี้เกิดการเปิดกว้างทำการเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อมิติต่าง ๆ รวมถึงปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในโลก ทั้งในแง่ของปัญหาและแง่ของการสร้างความร่วมมือ ซึ่งประชากรโลกจำเป็นต้องเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน

เมื่อพิจารณารายด้านเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านทักษะจะพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เกิดการพัฒนาคุณลักษณะทางด้านทักษะเกี่ยวกับการสื่อสาร (Communication Skills) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของ Oxfam (2006) พบว่า ผู้เรียนมีทักษะในการปรับตัวเพื่อแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมและก้าวขึ้นมาเป็นบทบาทที่สำคัญของตัวแสดงในระดับปัจเจกบุคคลผ่านการ

สื่อสารภาษาต่างประเทศร่วมกับผู้อื่น ทั้งนี้เพื่อให้คุณสามารถเอาตัวรอดเมื่อเกิดปัญหาระหว่างการเข้ามาเป็นแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศ พร้อมทั้งยังช่วยให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์และพัฒนาความรู้ความสามารถทางการสื่อสารได้มากยิ่งขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะพบว่ามินิสิตเพียง 1 ราย ที่เกิดการพัฒนาคูณลักษณะทางด้านทักษะเกี่ยวกับความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Skills) ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตรายนี้ได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มเกี่ยวกับการวางแผนและการคิดวิเคราะห์จากรายวิชานโยบายการต่างประเทศอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งส่งผลให้นิสิตรายนี้เกิดการสื่อสารร่วมกับผู้อื่น เพื่อระดมความคิดและแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถดำเนินกิจกรรมกลุ่มได้ตามที่ผู้สอนมอบหมาย นอกจากนี้ยังเกิดการคิดนอกกรอบและคิดอย่างมีความรอบคอบ เพื่อแสดงออกทางความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นอย่างมีเหตุและผล

เมื่อพิจารณารายด้านเกี่ยวกับองค์ประกอบทางด้านทัศนคติจะพบว่านิสิตส่วนใหญ่เกิดการพัฒนาคูณลักษณะทางด้านทักษะเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem) ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานของ Oxfam (2006) พบว่าผู้เรียนจะมีลักษณะของการรับรู้ถึงการมีอยู่ของตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งที่มีคุณค่าภายในสังคม ตั้งแต่ในระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับโลก ในสถานะที่เป็นตัวแสดงในระดับปัจเจกบุคคล โดยจะต้องอยู่ในลักษณะของการเข้าใจในตนเอง การเคารพตนเอง การดูแลตนเอง การสร้างความมั่นใจในตนเอง การกล้าแสดงออก การกล้าเผชิญหน้ากับอุปสรรค การยอมรับและตระหนักในการกระทำของตนเอง ตลอดจนการเชื่อมโยงตนเองเข้าเป็นส่วนหนึ่งภายในสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการเห็นคุณค่าของตนเองในระดับสูง (High Self-Esteem) อันจะนำไปสู่การแสดงออกและการทำความเข้าใจอย่างเป็นเหตุเป็นผลและเหมาะสมเมื่ออยู่ท่ามกลางสถานการณ์ต่าง ๆ ร่วมกับผู้อื่น ในขณะเดียวกันจะพบว่ามินิสิตเพียง 1 ราย ที่เกิดการพัฒนาคูณลักษณะทางด้านทัศนคติเกี่ยวกับการตระหนักในการมีส่วนร่วมต่อสังคม (Commitment to participation) ทั้งนี้เป็นเพราะนิสิตรายนี้ได้ใช้ชีวิตท่ามกลางผู้คนภายใน New Taipei City ซึ่งสะท้อนให้ทราบว่าคนพื้นเมืองภายในบริเวณดังกล่าวแสดงออกถึงการรักษาสันติภาพผ่านการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงตระหนักในคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ต่อส่วนรวม ฉะนั้นจึงส่งผลให้ชาวต่างชาติที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณดังกล่าวเกิดสำนึกร่วมในลักษณะเดียวกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับ UNESCO (2015) พบว่า การพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกทางด้านทัศนคติเกิดจากการดำรงชีวิตและการทำความเข้าใจต่อวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง ในลักษณะของการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นและปฏิบัติตนให้มีความคล้ายคลึงกับผู้อื่นได้ กระทั่งนำไปสู่การมีความรู้สึกร่วมต่อสังคม (Socio-Emotional) ต่อวัฒนธรรมนั้น ๆ

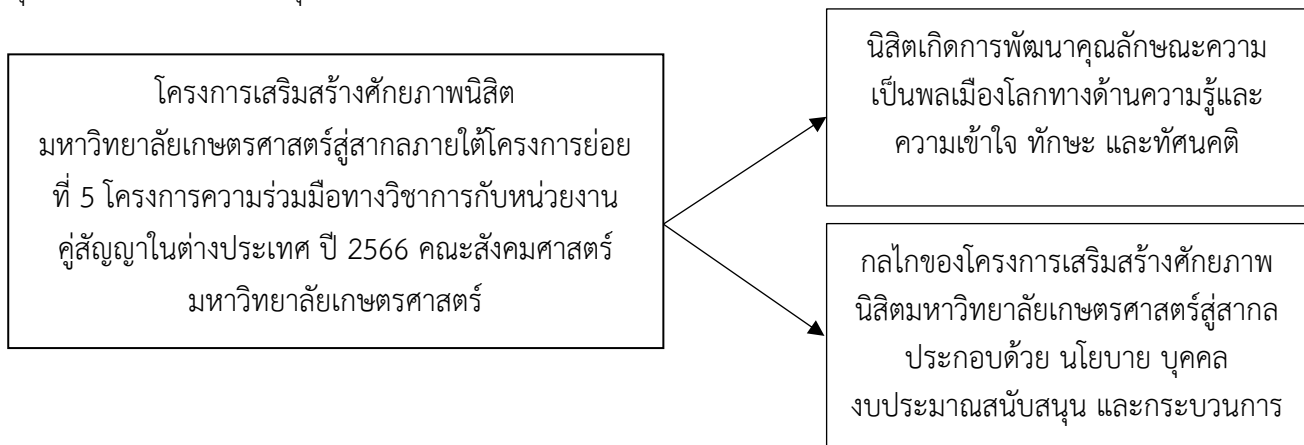
ผลการศึกษาทั่วโลกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล พบว่า แม้กลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล จะไม่ได้กล่าวถึงความเป็นพลเมืองโลกโดยตรงและพบว่ามีเพียงกลไกหลัก 4 ประการ ประกอบด้วย นโยบาย บุคคล งบประมาณสนับสนุน และกระบวนการ แต่ผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลกมาจากการงานของ ปรดี ประทุมสุวรรณ (2562) พบว่า การศึกษาที่มุ่งเน้นผลักดันผู้เรียนสู่ความเป็นนานาชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามอย่างยิ่งในการสร้างความร่วมมือทางการต่างประเทศกับสถาบันคู่สัญญา ณ ต่างประเทศ นอกจากนี้ควรมีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนแบบบูรณาการให้ผู้เรียนได้ออกไปสร้างประสบการณ์ใหม่และมีส่วนร่วมจากการเป็นนิสิตแลกเปลี่ยนร่วมกับวัฒนธรรมอื่น

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษา หัวข้อ มหาวิทยาลัยกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองโลก: กรณีศึกษาโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ผู้วิจัยได้ค้นพบองค์ความรู้จากหัวข้อดังกล่าว ดังนี้

แม้โครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ จะเป็นโครงการที่มุ่งผลักดันให้นิสิตเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับมิติทางด้านวิชาการและวัฒนธรรมเป็นสำคัญ รวมถึงโครงการดังกล่าวไม่ได้มีกลไกการดำเนินงานที่เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโดยตรง แต่ในทางกลับกันจะพบได้ว่าภายหลังจากการเข้าร่วมโครงการดังกล่าวนี้ส่งผลให้นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการได้รับประโยชน์มากกว่าการเปิดประสบการณ์ใหม่จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น แต่จะพบได้ว่านิสิตเกิดการพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกได้ทั้ง 3 ส่วน ประกอบด้วย ความรู้และความเข้าใจ

ทักษะ และทัศนคติ นอกจากนี้ยังจะพบว่าโครงการดังกล่าวประกอบด้วยกลไกการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ นโยบาย บุคคล งบประมาณสนับสนุน และกระบวนการ



ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ เกิดการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกทั้งทางด้านความรู้และความเข้าใจ ทักษะ และ ทัศนคติ แต่เมื่อพิจารณารายด้านจะพบว่านิสิตเกิดการพัฒนาไม่มีเหมือนกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมทางด้านวิชาการของแต่ละสถาบันคู่สัญญาภายในต่างประเทศมีความแตกต่างกัน

กลไกของโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากลจากกองวิเทศสัมพันธ์ และ คณะสังคมศาสตร์ เป็นนโยบายที่ผลักดันและส่งเสริมนิสิตมีความเป็นนานาชาติเป็นสำคัญ นอกจากนี้กองวิเทศสัมพันธ์มีการจำแนกผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ ประกอบด้วย คณะกรรมการโครงการและผู้ดำเนินงาน ส่วนคณะสังคมศาสตร์มีเพียงฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ประกอบด้วย รองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ในส่วนของทุนสนับสนุนจะพบว่ากองวิเทศสัมพันธ์มีการมอบเงินทุนเต็มจำนวนและทุนร้อยละ 50 ส่วนคณะสังคมศาสตร์มีทุนสนับสนุนจากคณะสังคมศาสตร์ และบางภาควิชา/โครงการเท่านั้น นอกจากนี้ในส่วนของกระบวนการดำเนินโครงการจะพบว่ากองวิเทศสัมพันธ์และคณะสังคมศาสตร์มีการประสานงานร่วมกันผ่าน Brown Bag โครงการส่งเสริมความเป็นนานาชาติคณะสังคมศาสตร์อย่างเร่งรัด เพื่อเล่าถึงประสบการณ์และประชาสัมพันธ์ทุนให้แก่นิสิตปีถัดไป แต่อีกมุมหนึ่งจะพบว่ามหาวิทยาลัยและคณะยังขาดการจัดอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลกแก่นิสิต

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อนิสิต

1.1 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า ปัญหาหลักต่อการเป็นพลเมืองโลกโดยสมบูรณ์แบบของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ คือ “การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกไม่เหมือนกัน” แม้ว่าแต่ละสถาบันคู่สัญญา ณ ต่างประเทศ จะมีกิจกรรมทางด้านวิชาการที่แตกต่างกันออกไป กระทั่งส่งผลให้นิสิตเกิดการพัฒนาแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะให้นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการคำนึงถึงโอกาสที่ได้รับจากการเข้าร่วมโครงการ เพื่อพัฒนาศักยภาพตนเองให้ครบทุกรายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นภายในโลก (Global Issues) ทักษะเกี่ยวกับความคิดเชิงวิพากษ์ (Critical Thinking Skills) และ การมีส่วนร่วมต่อสังคม (Commitment to participation) ทั้งนี้เพื่อต่อยอดให้นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการสามารถนำสิ่งที่ได้รับมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า นิสิตผู้เข้าร่วมโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ ปี 2566 คณะสังคมศาสตร์ ไม่ได้เกิดการพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกครบทุกรายด้าน ฉะนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอให้ทางมหาวิทยาลัยและทางคณะสังคมศาสตร์มีการนำกรอบแนวคิดความเป็นพลเมืองโลกไปบูรณาการร่วมกับหลักสูตรการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้นิสิตมีความรู้และความเข้าใจในการเตรียมความพร้อมก่อนไปทำการแลกเปลี่ยนร่วมกับสถาบันคู่สัญญาต่างประเทศ

2.2 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์ ควรมีการจัดอบรมพิเศษและจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นการมอบองค์ความรู้และปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางด้านการศึกษาให้นิสิตได้เข้าร่วมกิจกรรมและเกิดความเป็นส่วนหนึ่งภายในสังคมเป็นสำคัญ

2.3 เนื่องจากโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ เป็นการดำเนินงานและมอบทุนสนับสนุนร่วมกับคณะต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย อย่างไรก็ดี ในกรณีของคณะสังคมศาสตร์ จะพบว่าในช่วงแรกมีเพียงภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ที่มอบทุนสนับสนุนนิสิต ต่อมาในปี 2566 จะพบว่าภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา และโครงการหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภูมิศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ได้มอบทุนสนับสนุนนิสิตเพิ่มเติม ส่วนภาควิชาอื่นไม่ได้มีการกำหนดทุนให้แก่นิสิตในการเข้าร่วมโครงการนี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าภาควิชา/โครงการอื่นภายในคณะสังคมศาสตร์ควรมีการกำหนดงบประมาณสนับสนุนให้แก่นิสิตที่ไปทำการแลกเปลี่ยน ณ ต่างประเทศ ทั้งนี้เป็นเพราะการเปิดโอกาสให้นิสิตก้าวขึ้นสู่ความเป็นสากลถือเป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งทางด้านการศึกษา การดำเนินชีวิต และการสร้างประสบการณ์ใหม่

2.4 เนื่องจากฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ คณะสังคมศาสตร์ดำเนินโครงการเสริมสร้างศักยภาพนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์สู่สากล ภายใต้โครงการย่อยที่ 5 โครงการความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานคู่สัญญาในต่างประเทศ โดยมีเพียงรองคณบดีฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ และบุคคลจ้างเหมาทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่าหากนโยบายของคณะสังคมศาสตร์ถูกปรับเปลี่ยนอีกครั้งหนึ่ง คณะสังคมศาสตร์ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทั่วไปฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้มีจำนวนผู้ดำเนินงานเพียงพอต่อภาระงานที่ฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ได้รับมอบหมาย

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้เป็นการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ซึ่งสะท้อนให้ทราบถึงประสบการณ์ส่วนบุคคล ฉะนั้นจึงควรศึกษาเพิ่มเติมในรูปแบบของการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ทั้งนี้เพื่อศึกษาการพัฒนาคูณลักษณะความเป็นพลเมืองโลกของนิสิตผู้เข้าร่วมโครงการได้อย่างชัดเจนผ่านการทำแบบสอบถามที่ช่วยให้สามารถรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้เพิ่มมากขึ้น และวิเคราะห์ผลการศึกษาในมิติทางด้านสังคมได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ปรีดี ประทุมสุรธรณ์. (2562). กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดการพัฒนา ความเป็นพลเมืองโลก. *Journal of Education Studies*, 47, 188-211.
- พรรณพิลาศ กุลดิลก. (2017). การขับเคลื่อนสังคมผ่านสื่อใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 49(25), 62-64.
- Nussbaum, M. C. (2002). Patriotism and Cosmopolitanism. In B. Press (Ed.). *For Love of Country?*. (pp. 3-17). Boston: Beacon Press books.
- Oxfam Development Education Programme. (2006). *Education for global citizenship: A guide for schools*. London: Oxfam Education.

Robinson, O. C. (2014). Sampling in interview-based qualitative research: A theoretical and practical guide. *Qualitative research in psychology*, 11(1), 25-41.